

Sygn. akt I USKP 73/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Zagranicznego W. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

z udziałem zainteresowanych: A. K., A.L. i M. Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 2 lutego 2022 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 14 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że A.K. – od stycznia 2013 r. do 31 października 2013 r., A.L. - od 1 stycznia 2013 r. do 31 października 2013 r. oraz M. Z. - od stycznia 2013 r. - do 31 sierpnia 2013 r. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom

emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownicy płatnika składek W. Sp. z o.o. w R. i ustalił dla wyżej wymienionych podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w wysokościach określonych w decyzjach.

Wyrokiem, z dnia 10 sierpnia 2017 r., Sąd Okręgowy w G. oddalił odwołania W. Sp. z o.o. od powyższych decyzji.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2019 r., oddalił apelację W. Sp. z o.o. od powyższego wyroku Sądu Okręgowego.

W sprawie ustalono, że w odwołującej się Spółce zostali zatrudnieni: A. K. - od 1 listopada 2012 r. na podstawie umowy o pracę na okres próbny, zawartej do 31 stycznia 2013 r., na stanowisku ślusarza montażu; M.Z. - od 1 czerwca 2009 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku ślusarza montażu, A.L. - od 1 czerwca 2011 r. na podstawie umowy o pracę na okres próbny, od 1 września 2011 r. do 31 sierpnia 2012 r. na podstawie umowy o pracę na czas określony, a od 1 września 2012 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku ślusarza montażu.

W dniu 21 maja 2007 r. pomiędzy odwołującą się W. Sp. z o.o., a X. Sp. z o.o., została zawarta umowa najmu, na mocy której wynajmująca W. Sp. z o.o. oddawała najemcy - X. Sp. z o.o. w najem majątek Spółki, to jest środki trwałe i wartości niematerialne i prawne. Umowa została zawarta na czas nieoznaczony od 1 czerwca 2007 r. W dniu 1 czerwca 2009 r. pomiędzy tymi Spółkami została zawarta umowa o świadczenie usług, na mocy której odwołująca się W. Sp. z o.o. zobowiązała się do świadczenia usługi podwykonawstwa w zakresie realizowanych przez X. Sp. z o.o. kontraktów. Usługa ta dotyczyła w szczególności prac montażowych, malarskich oraz pozostałych, zgodnie ze szczegółowymi zleceniami. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. W dniu 2 stycznia 2012 r. pomiędzy tymi Spółkami została zawarta umowa najmu, na mocy której X. Sp. z o.o. oddała odwołującej W. Sp. z o.o. w najem część nieruchomości celem wykorzystania na działalność gospodarczą. W praktyce X. Sp. z o.o. zatrudniała swoich pracowników, byli to inżynierzy i konstruktorzy - pracownicy umysłowi, którzy opracowywali projekty wewnętrznych systemów transportu, natomiast odwołująca się W. Sp. z o.o. zatrudniała pracowników produkcyjnych: monterów, mechaników, którzy

projekty te wykonywali w ramach podwykonawstwa dla firmy X. Czynności, w ramach podwykonawstwa, odbywały się przy użyciu środków odwołującej się W. Sp. z o.o., która wcześniej środki te wynajęła X. Sp. z o.o. w drodze umowy z dnia 21 maja 2007 r.

W dniu 31 grudnia 2012 r. została zawarta „umowa - porozumienie” pomiędzy X. Sp. z o.o. a K. [...] Sp. z o.o. (§ 1 umowy). W § 2 tej „umowy - porozumienia” postanowiono, że zgodnie z art. 23¹ k.p., dotychczasowy pracodawca W. Sp. z o.o. przekazuje a nowy pracodawca K. [...] Sp. z o.o. przyjmuje wszystkich pracowników według załączonego wykazu, stanowiącego załącznik nr 1, w tym zainteresowanych A. K., A. L., M. Z., na warunkach identycznych, jakie pracownicy mieli do 31 grudnia 2012 r., bez szkody dla pracowników. Pracownicy ci zostają przejęci z dniem 1 stycznia 2013 r. (§ 3 umowy).

Następnie w dniu 2 stycznia 2013 r. pomiędzy X. Sp. z o.o. a K. [...] Sp. z o.o. została zawarta umowa o świadczenie usług, na mocy której K. [...] Sp. z o.o. zobowiązała się świadczyć usługi obejmujące przedmiot działalności X. Sp. z o.o., w szczególności usługi produkcji i montażu systemów transportu wewnętrznego (§ 1 ust. 1 umowy). Do realizacji tych usług K. [...] Sp. z o.o. miała oddelegować osoby zatrudnione u niej na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło (§ 1 ust. 2 umowy). W celu realizacji tych usług X. Sp. z o.o. miała udostępnić K. [...] Sp. z o.o. bezpłatnie niezbędny sprzęt, zgodnie ze standardami obowiązującymi dla danego stanowiska pracy oraz umożliwić stały dostęp do pomieszczeń socjalnych (WC, kuchni, pokoi śniadaniowych, stołówki, bufetu, szatni) zlokalizowanych w miejscu wykonywania usługi (§ 1 ust. 4 umowy). W § 4 umowy określono zasady wypłaty wynagrodzenia. Postanowiono, że podstawą wystawienia faktury będzie rozliczenie realizacji usług sporządzone według zasad określonych w ust. 2. Wynagrodzenie usługodawcy, to jest K. [...] Sp. z o.o., będzie obejmowało koszty zatrudnienia, to jest kwotę wynagrodzenia brutto oddelegowanych do usługobiorcy, czyli X. Sp. z o.o., pracowników (wykonawców) wraz z narzutami na wynagrodzenia (składki ZUS w części usługodawcy). Ponadto, usługodawca przyznaje rabat w wysokości 41,5% kosztów (na które składają się ZUS oraz podatek od wynagrodzeń) w okresie pierwszych 3 lat. Rozliczenie

realizacji usług sporządza usługodawca w ciągu dwóch dni roboczych od dnia, w którym potwierdzono wykonanie usług, a następnie przekazuje do zatwierdzenia usługobiorcy. Wynagrodzenie będzie płatne na podstawie wystawionych przez usługodawcę faktur VAT (§ 4 ust. 3 zdanie pierwsze umowy).

W dniu 1 marca 2013 r. została zawarta umowa cesji wierzytelności pomiędzy K. [...] Sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem Amerykańsko-Polskim „S. [...]” Sp. z o.o. w Ł., na mocy której cedent, to jest K. [...] Sp. z o.o., przeniósł wymagalną od 1 marca 2013 r. wierzytelność przysługującą mu z tytułu umów z kontrahentami K. [...] Sp. z o.o. na cesjonariusza, czyli Przedsiębiorstwo „S. [...]”; przy czym wraz z wierzytelnością na cesjonariusza przechodzą wszelkie zabezpieczenia tej wierzytelności. W tym samym dniu pomiędzy K. [...] Sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem Amerykańsko-Polskim „S. [...]” Sp. z o.o. w Ł. zawarto umowę o współpracy, na mocy której Przedsiębiorstwo „S. [...]” zobowiązało się do zawierania z przedsiębiorcami umów o świadczenie usług zgodnie z profilem ich działania (PKD) oraz umów - porozumień o przejściu pracowników w oparciu o art. 23¹ k.p. wraz z przejściem do realizacji ich zadań i kompetencji, natomiast K. [...] Sp. z o.o., jako agencja zatrudnienia, każdorazowo miała przejmować od kontrahentów „S. [...]” Sp. z o.o. pracowników oraz osoby zatrudnione w ramach umów cywilnoprawnych, z datą wejścia w życie zawartych z przedsiębiorcami przez „S. [...]” umów o świadczenie usług oraz umów - porozumień w sprawie przekazania pracowników, a następnie będzie osoby te delegować do „S. [...]” Sp. z o.o. w celu realizacji usług; K. [...] Sp. z o.o. - dla potrzeb „S. [...]” Sp. z o.o. oraz jej kontrahentów - zobowiązała się do załatwiania wszelkich formalności w sprawach nawiązywania nowych stosunków pracy i zawierania umów cywilnoprawnych z nowymi osobami, które następnie będą także delegowane do „S. [...]” Sp. z o.o. w celu realizacji usług wynikających z umów i porozumień zawartych przez „S. [...]” Sp. z o.o. W tym samym dniu zawarto pomiędzy X. Sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem Amerykańsko-Polskim „S. [...]” umowę o świadczenie usług, której treść była zbieżna z umową o świadczenie usług zawartą w dniu 2 stycznia 2013 r. pomiędzy X. Sp. z o.o. a K. [...] Sp. z o.o.

Pismami z dnia 1 grudnia 2012 r. odwołująca się W. Sp. z o.o. zawiadomiła pracowników, w tym zainteresowanych A. K., A.L., M.Z., o przejściu pracowników

do nowego pracodawcy, a mianowicie na K. [...] Sp. z o.o. w trybie art. 23¹ k.p.; zaznaczono, że termin przejścia na nowego pracodawcę to dzień 1 stycznia 2013 r., przyczyną przejścia jest porozumienie zakładów i wzmocnienie kapitału. Od 1 stycznia 2013 r. odwołująca się W. Sp. z o.o. wyrejestrowała zainteresowanych z ubezpieczeń społecznych.

Z dniem 1 lutego 2013 r. A.K. zawarł umowę o pracę z K. [...] Sp. z o.o., albowiem umowa o pracę zawarta na okres próbny uległa rozwiązaniu z dniem 31 stycznia 2013 r.

Od 1 stycznia 2013 r. i przez cały okres sporny objęty skarżonymi decyzjami zainteresowani wykonywali taką samą pracę co wcześniej w siedzibie firmy w hali namiotowej, przy użyciu środków, które były własnością odwołującej się W. Sp. z o.o. i zostały wynajęte X. Sp. z o.o. na mocy umowy z dnia 21 maja 2007 r. Ich praca była nadzorowana przez S. K. Prowadzona była ewidencja czasu pracy, którą nadzorował S.K. i następnie przekazywał ją do K. [...] Sp. z o.o. Na jej podstawie było wyliczane wynagrodzenie. Od marca 2013 r. miejsce K. [...] Sp. z o.o. zajęła „S. [...]” Sp. z o.o., przy czym w praktyce dotychczasowe czynności księgowe wykonywała ta sama osoba. Na mocy umowy o współpracy pomiędzy spółką K. [...] Sp. z o.o. a „S. [...]” Sp. z o.o., spółka „S. [...]” przejęła solidarną odpowiedzialność za wykonywane usługi outsourcingowe, nie przejęła jednak pracowników firmy K. [...] Sp. z o.o. Paski wypłat przygotowane przez K. [...] Sp. z o.o. były przekazywane do X. Sp. z o.o. i rozdawane pracownikom. Do X. Sp. z o.o. przychodziły również dwa razy w miesiącu faktury wystawione przez K. [...] Sp. z o.o. i potem „S. [...]” Sp. z o.o. Jedna z nich obejmowała wynagrodzenia pracowników, druga składki na ubezpieczenia społeczne, podatki, w tym VAT, pomniejszone o udzielony rabat. Przed ich zapłatą były one sprawdzane przez X. Sp. z o.o. przez porównywanie z listą obecności. K. [...] Sp. z o.o. przesyłała także pracownikom skierowania na badania lekarskie prowadzone w przychodni, z którą miała podpisaną umowę, dla zainteresowanych zawierała także umowy ubezpieczenia pracowniczego, gdy dotychczasowe takie umowy zawarte przez odwołującą W. Sp. z o.o. zostały rozwiązane.

Za zainteresowanych A. K., A.L. i M. Z. za okres sporny nie zostały opłacone składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Z dniem 31 sierpnia 2013 r. M. Z. rozwiązał umowę o pracę. Od 1 listopada 2013 r. pracownicy przejęci zostali przez nowego pracodawcę X. Sp. z o.o.

K. [...] Sp. z o.o. zawierała z wieloma przedsiębiorcami na terenie kraju podobne umowy - porozumienia o przekazaniu i umowy o świadczenie usług, jak w przypadku X. Sp. z o.o., nie wywiązując się następnie z obowiązków opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za pracowników.

Sąd Apelacyjny, ustosunkowując się do apelacji W. Sp. z o.o., podkreślił, że, jak wynika z akt organu rentowego, przedmiotowe decyzje były wydane wobec W. Sp. z o.o. i w stosunku do A.K., A.L. i M. Z. Decyzje te dotyczyły relacji pomiędzy W. Sp. z o.o. i A.K., A. L. i M.Z. Żadna z decyzji ZUS nie dotyczyła X. Sp. z o.o. Tym samym X. Sp. z o.o. nie posiada statusu strony w niniejszej sprawie. W konsekwencji nie było podstawy prawnej, jak i potrzeby zawiadamiania jej o terminie rozprawy. Dlatego też nie wystąpiła postulowana przez apelującą nieważność postępowania.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że kompetencje kontrolne organu rentowego wynikają wprost z art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.; dalej ustawa systemowa), który przewiduje, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych upoważniony jest do kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń przez płatników składek. Kontrola ta obejmuje między innymi zgłoszenie do ubezpieczenia. Oznacza to przyznanie organowi rentowemu kompetencji do badania tytułu zawarcia umowy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może więc ustalać stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach, będąc niezwiązanym nieważną czynnością prawną, bądź też całkowicie ją negować.

Sąd Apelacyjny, jak wyjaśnił, oceniał, czy A. K., M. Z. i A. L. świadczyli w spornym okresie pracę podporządkowaną na rzecz odwołującej się W. Sp. z o.o. czy na rzecz Spółki K. [...] Sp. z o.o. lub „S. [...]” Sp. z o.o. W toku wywodów dotyczących tej kwestii Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że „umowa - porozumienie” z dnia 31 grudnia 2012 r. o przejęciu przez K. [...] Sp. z o.o. pracowników w trybie art. 23¹ k.p. została zawarta pomiędzy X. Sp. z o.o. a K. [...] Sp. z o.o. i wszelkie rozliczenia wynikające z powyższej „umowy -

porozumienia” były dokonywane pomiędzy tymi Spółkami. Tym samym, odwołująca się W. Sp. z o.o. nie była stroną tej umowy. W konsekwencji, w drodze tej „umowy - porozumienia” nie mogło dojść do przejścia zakładu pracy, a w tym i zainteresowanych pracowników odwołującej W. Sp. z o.o., na K. [...] Sp. z o.o. w trybie art. 23¹ k.p. Postanowienie, że dotychczasowy pracodawca W. Sp. z o.o. przekazuje z dniem 1 stycznia 2013 r. pracowników do K. [...] Sp. z o.o., nie mogło odnieść skutku w stosunku do zainteresowanych. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sąd Apelacyjny uznał, że warunkiem koniecznym do uznania transferu zakładu pracy w przypadku firmy zajmującej się produkcją konstrukcji metalowych i ich części jest przekazanie nowemu pracodawcy nie tylko pracowników, ale i składników majątkowych niezbędnych dla prowadzenia działalności, które składały się (również) na tożsamość jednostki gospodarczej.

Sąd Apelacyjny zauważył, że w okresach objętym sporem A.K., M. Z. i A. L. wykonywali pracę na rzecz i pod kierownictwem pracodawcy W. Sp. z o.o. W Spółce tej pracowali w warunkach pracowniczego podporządkowania, otrzymując polecenia związane z pracą za pośrednictwem przełożonych zatrudnionych w tym celu przez wymienioną Spółkę. Uznał zatem, że pozostawali pracownikami odwołującej się Spółki. Z tej przyczyny również A. K., który po zakończeniu pracy na podstawie umowy o pracę na okres próbny zawartej z W. Sp. z o.o., zawarł umowę o pracę z K. [...] Sp. z o.o., faktycznie w całym spornym okresie wykonywał pracę wyłącznie na rzecz spółki W. Sp. z o.o.

Tym samym odwołująca się Spółka była płatnikiem składek za zainteresowanych w spornym okresie, stąd zasadnie Sąd Okręgowy oddalił odwołanie W. Sp. z o.o. od powołanych na wstępie decyzji.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku W. Sp. z o.o. zarzuciła:

1) naruszenie prawa materialnego: (-) art. 65 § 1 i § 2 k.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. zaniechanie przez Sądy obu instancji zbadania zgodnego zamiaru stron i celów wszystkich umów zawartych pomiędzy skarżącą a K. [...] Sp. z o.o. oraz X. Sp. z o.o., mimo że wykładnia przedmiotowych umów miała kluczowe znaczenie dla niniejszego postępowania, a zatem była obowiązkiem Sądów orzekających; art. 65 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 60 k.c. i art.

73 § 1 i § 2 i 74 § 1 i § 4 k.c., przez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. uznanie że skarżąca nie była stroną umowy o przeniesienie zakładu pracy, pomimo że z ustalonego stanu faktycznego wynika, że umowa ta była przez skarżącą i K. [...] Sp. z o.o. zawarta i wykonywana; na pisemnej umowie o przeniesieniu zakładu pracy widnieje podpis prezesa zarządu oraz pieczęć firmowa skarżącej, a dodatkowo ustawa nie wymaga dla przedmiotowej umowy formy pisemnej; (-) art. 3 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p. i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423; dalej ustawa systemowa), przez ich niewłaściwe zastosowanie, tj. uznanie, że skarżąca pozostała pracodawcą przejętych pracowników, pomimo że pracownicy od dnia przekazania zakładu pracy nie wykonywali pracy na ryzyko skarżącej, nie podlegali jej kierownictwu ani nie otrzymywali od niej bezpośrednio lub pośrednio wynagrodzenia, ich pracodawcą była K. [...] Sp. z o.o., a podmiotem korzystającym z pracy świadczonej przez pracowników na zasadzie *outsourcingu* była wyłącznie X. Sp. z o.o.; (-) art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej, przez błędne zastosowanie, prowadzące do przyjęcia, że płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne względem danych pracowników może być spółka, która nie zawarła z nimi żadnej umowy o pracę i umowy tej nie wykonywała, pracownicy nie wykonywali pracy na jej rzecz i pod jej kierownictwem, nie czerpała ona żadnych korzyści gospodarczych z ich zatrudnienia dokonanego przez inny podmiot; z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż przejęta część zakładu zachowała tożsamość w zakresie przejętych pracowników i działalności prowadzonej przed i po przejęciu zadań, a podmiot przejmujący uzyskał też władztwo nad majątkiem koniecznym do wykonywania zadań przez umowę użyczenia; (-) art. 2 Konstytucji RP, przez brak zastosowania zasady ochrony zaufania do państwa i prawa, zgodnie z którą organy władzy publicznej powinny działać w sposób lojalny i uczciwy względem jednostki, budzący w niej poczucie stabilności i pewności prawa, a tymczasem w przedmiotowej sprawie skarżącą obarczono skutkami braku uregulowań prawnych w przedmiocie *outsourcingu* pracowników, a także skutkami zaniechań organów państwowych w dochodzeniu składek od płatników; (-) art. 83 ust. 1 ustawy systemowej w związku z art. 7 Konstytucji RP, przez nieuwzględnienie, że organ rentowy w zaskarżonych decyzjach wykroczył poza swoje ustawowe kompetencje, gdyż dokonał ustalenia

płatnika składek, pomimo, że takie uprawnienia dla organu ustawa przewiduje dopiero od dnia 13 czerwca 2017 r.

Skarżąca oparła skargę także na naruszeniu przepisów postępowania, tj.: (-) art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. oraz art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1, art. 379 pkt 1 k.p.c. i art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 1285) przez: a) orzekanie w przedmiocie składek na ubezpieczenie zdrowotne mimo niewydania wobec skarżącej oraz zainteresowanych przez dyrektora właściwego oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia decyzji o objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym, co stanowi o niedopuszczalności drogi sądowej w tym zakresie i tym samym o nieważności postępowania; b) brak zawiadomienia o toczącym się postępowaniu zainteresowanego w osobie S. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. i w konsekwencji pozbawienie tej strony możliwości obrony swoich praw; (-) art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 67 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1, art. 379 pkt 2 k.p.c. i art. 386 § 2 k.p.c., przez nieuwzględnienie przy rozpoznawaniu sprawy nieważności postępowania występującej w sprawie ze względu na brak organu powołanego do reprezentowania jednej ze stron postępowania, tj. S. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W.; (-) art. 477¹¹ § 1 i 2 k.p.c. przez niezawiadomienie o toczącym się postępowaniu zainteresowanych, tj.: X. Sp. z o.o. z siedzibą w R. i S. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W., w konsekwencji pozbawienie ich możliwości obrony swoich praw.

Skarżąca wniosła o zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania wywołanego wniesieniem niniejszej skargi kasacyjnej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu i oświadczyć, że opłata nie została zapłacona w całości ani w części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 477¹¹ § 2 k.p.c., zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy; jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu;

zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 nie stosuje się. Zainteresowanym jest więc tylko ten, czyje prawa lub obowiązki w sferze ubezpieczeń społecznych zależą bezpośrednio od rozstrzygnięcia sprawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2006 r., III UZP 4/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 51 i z dnia 12 grudnia 2011 r., I UZP 6/11, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 122 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 2004 r., II UK 66/04, OSNP 2005 nr 10, poz. 149; z dnia 10 stycznia 2006 r., I UK 121/05, OSNP 2006 nr 23-24, poz. 364; z dnia 4 października 2007 r., I UK 137/07, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 356; z dnia 5 czerwca 2007 r., I UK 8/07, OSNP 2008 nr 15-16, poz. 228 z glosą A. Kurzycha; z dnia 2 października 2008 r., I UK 79/08, OSNP 2010 nr 7-8, poz. 99; z dnia 6 stycznia 2009 r., I UK 157/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 172; z glosą M. Cholewy-Klimek).

Jak trafnie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu dnia 26 kwietnia 2017 r., I UK 279/16 (LEX nr 2311192), o tym, czy konkretny podmiot posiada status zainteresowanego ze względu na przedmiot postępowania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, przesądza nie jego subiektywne przekonanie, ale obiektywna okoliczność, że w danym wypadku prawa lub obowiązki tej osoby „zależą” od rozstrzygnięcia sprawy. Rozstrzygnięcie sprawy powoduje bowiem zmianę w sferze prawnej zainteresowanego. Może ona polegać na zyskaniu prawa bądź jego utracie, albo na pojawieniu się powinności, ewentualnie jej wygaśnięciu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 r., I UK 79/08, OSNP 2010 nr 7-8, poz. 99). Zatem wskazany w omawianym przepisie związek zależności musi mieć charakter bezpośredni, co oznacza, że z samej mocy wydanej decyzji muszą płynąć dla zainteresowanego prawa lub obowiązki wynikające z prawa ubezpieczeń społecznych, które mogą być podtrzymane w wyroku sądu ubezpieczeń społecznych przez oddalenie odwołania (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.) bądź też uchylone przez zmianę decyzji (art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.). W konsekwencji tylko wtedy, gdy wynik postępowania prowadzi do stworzenia indywidualnej normy prawnej oddziałującej nie tylko na adresata decyzji, lecz także na inny podmiot, można uznać, że prawa lub obowiązki tego podmiotu zależą od rozstrzygnięcia sprawy. W takiej właśnie sytuacji występuje bezpośrednia zależność, o której mowa w

art. 477¹¹ § 2 k.p.c. Tak jest na przykład w przypadku decyzji ustalającej pracowniczy tytuł ubezpieczenia społecznego skierowanej do płatnika składek, która wprost kształtuje sytuację prawną pracownika (ubezpieczonego), czy też decyzji ustalającej prawo do renty rodzinnej, która nie może zostać zignorowana przy podziale renty między osoby uprawnione.

Uzasadnienie decyzji ma jedynie objaśnić tok myślenia prowadzący do zastosowania przepisu prawnego w sprawie (taka jest jego rola wynikająca z brzmienia art. 107 § 3 k.p.a.), natomiast konkretyzacja praw i obowiązków wynikających z decyzji administracyjnej dokonuje się w jej rozstrzygnięciu (osnowie). Zatem to nie motywy zawarte w uzasadnieniu decyzji, ale jej osnowa formułuje normę indywidualną, jaką zbudował organ administracyjny stosujący prawo. W konsekwencji wymagany art. 477¹¹ § 2 k.p.c. związek bezpośredniej zależności między wydaną decyzją a prawami i obowiązkami danego podmiotu dotyczy osnowy decyzji, a nie jej motywów przedstawiających ocenę prawną ustalonych okoliczności faktycznych.

Z decyzji ustalającej podleganie danej osoby ubezpieczeniom społecznym jako pracownik wynikają prawa i obowiązki w zakresie: zgłaszania do ubezpieczeń społecznych, przebiegu ubezpieczeń społecznych oraz ustalania wymiaru składek i ich poboru (art. 83 ust. 1 pkt 1-3a ustawy systemowej) i dotyczą one odpowiednio ubezpieczonego i wskazanego w decyzji płatnika składek. Z perspektywy obowiązków przypisanych płatnikom składek przez ustawę systemową decyzja taka rozstrzyga wyłącznie to, czy dany podmiot jest płatnikiem składek (pracodawcą), a nie to, czy jest nim (lub nie) inny podmiot. Jest tak nawet wtedy, gdy w motywach rozstrzygnięcia (uzasadnieniu decyzji) ocenia się status prawny innego podmiotu. Jak wskazano wyżej, uzasadnienie decyzji nie stwarza indywidualnej normy, w rezultacie więc przedmiot przyszłego rozstrzygnięcia sądu, który jest jednym z wyznaczników zarówno prawomocności materialnej wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.), jak i powagi rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) wyznacza wyłącznie to, co wynika z osnowy decyzji.

Ponieważ w niniejszej sprawie zaskarżone decyzje stwierdzały wyłącznie, że każdy z zainteresowanych (ubezpieczonych) podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik w W. Sp. z o.o., to ani X. Spółka z o.o. z siedzibą w R., ani S. [...]

Sp. z o.o. z siedzibą w W. (wcześniej jako Przedsiębiorstwo Amerykańsko - Polskie "S. [...] Spółka z o.o.) nie miały przymiotu zainteresowanych. To zatem, że skarżąca Spółka uważa oba te podmioty za pracodawców zainteresowanych (w spornym okresie), a z podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku płynie wniosek odmienny (że w spornym okresie nie były one pracodawcami zainteresowanych) w żaden sposób nie kreuje ich statusu jako zainteresowanych w sprawie, ponieważ z zaskarżonych decyzji nie płyną dla X. Sp. z o.o. z siedzibą w R. ani dla S. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. prawa lub obowiązki wynikające z prawa ubezpieczeń społecznych. Także zaskarżony (prawomocny) wyrok powagą rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.), ale i też prawomocnością materialną (art. 365 § 1 k.p.c.) obejmuje wyłącznie strony tego postępowania, czyli odwołującą się Spółkę, zainteresowanych oraz organ rentowy.

Należy także zauważyć, że nie wiadomo, dlaczego X. Sp. z o.o. miałyby być pracodawcą zainteresowanych (płatnikiem), ponieważ skarżąca nie przedstawia w tym zakresie żadnych uzasadnionych argumentów. Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że to W. Sp. z o.o. zawiadomiła pracowników, w tym zainteresowanych A. K., A. L., M.Z., o przejściu pracowników do nowego pracodawcy w trybie art. 23¹ k.p., a mianowicie do K. [...] Sp. z o.o., a następnie od 1 stycznia 2013 r. W. Sp. z o.o. wyrejestrowała tych zainteresowanych z ubezpieczeń społecznych. Nigdy też W. Sp. z o.o. nie twierdziła, że zainteresowani byli pracownikami X. Sp. z o.o. Zatem, nawet gdyby teoretycznie przyjąć skuteczność porozumienia z dnia 31 grudnia 2012 r. (że doprowadziło ono do przejścia pracowników do nowego pracodawcy w trybie art. 23¹ k.p.) to zmiana pracodawcy (płatnika) nastąpiłaby z W. Sp. z o.o. na K. [...] Sp. z o.o., a nie z X. Spółka z o.o. na K. [...] Sp. z o.o. Przy określeniu płatnika, zgodnie z definicją zawartą w 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej, znaczenie miałoby to, kto był pracodawcą zainteresowanych od 1 stycznia 2013 r., a nie to, że X. Sp. z o.o. była stroną umowy - porozumienia o przejęciu zakładu pracy w trybie art. 23¹ k.p. oraz nie to, że K. [...] Sp. z o.o. była podwykonawcą X. Spółki z o.o. i otrzymywała (K. [...] Sp. z o.o.) z tego tytułu wynagrodzenie od X. Sp. z o.o.

Podobnie rzecz się ma z S. [...] Sp. z o.o. Skarżąca twierdzi, że jest ona podmiotem solidarnie odpowiedzialnym za zobowiązania K. [...] wynikające z umów

outsourcingowych, ponadto od marca 2013 r. przejęła faktyczne wykonywanie tych umów a istnienie odpowiedzialności solidarnej ze stroną postępowania przesądza o statusie zainteresowanego. Znowu należy odwołać się do definicji płatnika składek i podkreślić, że umowa cywilnoprawna (między podmiotami obrotu gospodarczego) nie może zmieniać bezwzględnie obowiązujących norm wynikających z przepisów prawa ubezpieczeń społecznych (norm publicznoprawnych). Zatem mocą umowy z dnia 1 marca 2013 r. (między K. [...] Sp. z o.o. a Przedsiębiorstwem Amerykańsko-Polskim „S. [...]” Sp. z o.o. w Ł.) „S. [...]” Sp. z o.o. nie mogła stać się płatnikiem składek.

W konkluzji, nie zachodzi w sprawie zarzucana nieważność postępowania, która miałaby wynikać z niezawiadomienia wskazanych wyżej podmiotów o toczącym się postępowaniu i pozbawienie ich możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Z tego względu nie został naruszony art. 477¹¹ § 1 i 2 k.p.c. ani też nie ma znaczenia brak organu powołanego do reprezentowania S. [...] Sp. z o.o. z siedzibą w W. (zarzut naruszenia art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. w związku z art. 67 § 1 pkt 1 k.p.c.), co zresztą w ogóle nie miałoby znaczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, ponieważ, zgodnie z art. 477¹¹ § 2 *in fine* k.p.c., do zainteresowanego przepisu art. 174 k.p.c. nie stosuje się.

Postępowanie nie było także dotknięte nieważnością z uwagi na brak drogi sądowej. Z zaskarżonych decyzji – w stosunku do wszystkich zainteresowanych - nie wynika, aby organ rentowy rozstrzygał o ubezpieczeniu zdrowotnym. Mowa w nich o podleganiu obowiązkowo „ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu”, a także ustalona podstawa wymiaru dotyczy składek na te właśnie ubezpieczenia. Nie doszło zatem do naruszenia art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c., art. 379 pkt 1 k.p.c. i art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 109 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przez orzekanie w przedmiocie składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W ramach zarzutów naruszenia prawa materialnego kontestowane jest stanowisko Sądu drugiej instancji, że zainteresowani nie byli pracownikami K. [...] Sp. z o.o. (a następnie S. [...] Sp. z o.o.) i w spornym okresie pozostawali nadal pracownikami skarżącej Spółki. Stanowisko to wsparte jest dwojaką argumentacją.

Z jednej strony Sąd przyjął, że skarżąca Spółka (zatrudniająca zainteresowanych) nie była stroną porozumienia (umowy) z dnia 31 grudnia 2012 r. „o przejęciu przez K. [...] Sp. z o.o. pracowników w trybie art. 23¹ k.p.”, bowiem została ona zawarta pomiędzy X. SP z o.o. a K. [...] Sp. z o.o., w związku z tym na jej mocy nie mogło dojść do „przekazania” zainteresowanych (pracowników W. Sp. z o.o.) do K. [...] Sp. z o.o. Z drugiej natomiast strony Sąd znał, że powyższa umowa nie mogła stanowić transferu zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ k.p., gdyż w tym przypadku do przejęcia zakładu pracy konieczne byłoby przejęcie, oprócz pracowników, także składników majątkowych służących wykonywaniu działalności dotychczasowego pracodawcy.

Jeśli chodzi o pierwszy z tych argumentów, skarżąca, na kanwie zarzutu naruszenia art. 65 § 1 i § 2 k.c. w związku z art. 60 k.c. i art. 73 § 1 i § 2 i 74 § 1 i § 4 k.c., twierdzi, że powyższa umowa (z dnia 31 grudnia 2012 r.) została zawarta przez skarżącą i K. [...] Sp. z o.o. i była wykonywana, bowiem na pisemnej umowie o przeniesieniu zakładu pracy widnieje podpis prezesa zarządu oraz pieczęć firmowa skarżącej, „a dodatkowo ustawa nie wymaga dla przedmiotowej umowy formy pisemnej”. W istocie zatem pod pozorem naruszenia prawa materialnego skarżąca powołuje się na nowe fakty, bowiem nawet w apelacji nie było kwestionowane, że stronami omawianej umowy są X. Sp. z o.o. i K. [...] Sp. z o.o. Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Nie ma zatem oparcia w wiążącym Sąd Najwyższy stanie faktycznym sprawy twierdzenie, że W. Sp. z o.o. była stroną umowy z dnia 31 grudnia 2012 r., i dlatego transfer mógł dotyczyć jej pracowników. W rezultacie trafne jest stanowisko Sądu drugiej instancji, że powyższa umowa (niezależnie od jej innych ułomności przede wszystkim w zakresie spełnienia się przesłanek z art. 23¹ k.p.) nie mogła wyrzeć skutku wobec zainteresowanych, mimo że w § 2 tej umowy (porozumienia) postanowiono, że, zgodnie z art. 23¹ k.p., dotychczasowy pracodawca W. Sp. z o.o. przekazuje, a nowy pracodawca K. [...] Sp. z o.o. przejmuje wszystkich

pracowników według załączonego wykazu, stanowiącego załącznik nr 1, w tym zainteresowanych A. K., A.L., M.Z.

Rację ma także Sąd drugiej instancji, że chociaż art. 23¹ k.p. nie zawiera wprost definicji transferu, to niewątpliwie zawarta w nim regulacja dotycząca przejścia zakładu pracy na innego pracodawcę jest wzorowana na dyrektywie Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów (Dz.U.UE.L z dnia 22 marca 2001 r.), stąd dorobek Trybunału Sprawiedliwości w tym zakresie jest wykorzystywany przy wykładni wskazanego wyżej przepisu. Analiza orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości została przeprowadzona w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 14 maja 2012 r., II PK 228/11 (LEX nr 1216949). Wynika z niej, że według Trybunału badanie, czy takie zdarzenie prawne (transfer zakładu pracy) miało miejsce, wymaga uwzględnienia wielu elementów (materialnych i niematerialnych), przy czym przynajmniej równocześnie kilka z tych elementów (a nie tylko jeden) powinno być przeniesionych do innego podmiotu, aby mówić o transferze (akcentuje to silnie, podkreślając znaczenie zachowania tożsamości zakładu pracy po dokonanych transferze w świetle judykatury europejskiej, Z. Hajn, w glosie do wyroku Sądu Najwyższego z 3 czerwca 1998 r., I PKN 159/98, OSP 1999 nr 12, poz. 211). Swoisty test na stwierdzenie, czy doszło do transferu, przedstawił Trybunał w wyroku (orzeczeniu wstępnym) z 18 marca 1986 r., w sprawie Spijkers, C-24/85 (Jozef Maria Antonius Spijkers v. Gebroeders Benedik Abattoir CV i Alfred Benedik en Zonen BV, ECR 1986/3/01119). Obecnie kształtuje się linia orzecznictwa, według której różne są przesłanki uznania, że dochodzi (doszło) do transferu zakładu pracy (jego części) w rozumieniu dyrektywy, a waga tych przesłanek dla rozstrzygnięcia każdego indywidualnego przypadku zależy od charakteru działalności prowadzonej przez pracodawcę, tj. metod produkcji lub eksploatacji, które wykorzystywane są w danym przedsiębiorstwie lub zakładzie (por. wyrok TS z 11 marca 1997 r. w sprawie C-13/95, Ayse Suzen v. Zehnacker GebSudereinigung GmbH Krankenhausservice, ECR 1997/3/1-01259, pkt 18 uzasadnienia; wyrok TS z 10 grudnia 1998 r. w sprawach połączonych C-173/96 i C-247/96, Francisca Sanchez Hidalgo i inni v. Asociación de Servicios

Aser i Sociedad Cooperativa Minerva i Horst Ziemann v. Ziemann Sicherheit GmbH i Horst Bohn Sicherheitsdienst, ECR 1998/12/1-08237, pkt 31 uzasadnienia). Można uznać za ukształtowany pogląd, że przejęcie samych zadań nie jest wystarczające dla zastosowania dyrektywy w sytuacji, gdy działalność przedsiębiorstwa opiera się w znaczącej mierze na substracie materialnym, który nie został przejęty. W takim przypadku dla zastosowania ochrony wynikającej z dyrektywy 2001/23/WE konieczne jest bowiem przejęcie znaczącej części majątku. Pogląd o konieczności przejęcia nie tylko zadań, lecz także istotnych składników majątkowych służących ich wykonaniu w razie zmiany wykonawcy usługi, został ugruntowany w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości dotyczącym art. 1 obecnie obowiązującej dyrektywy 2001/23/WE. Był jednak także prezentowany w orzeczeniach wydanych na podstawie poprzedniej dyrektywy 77/187/EWG o tym samym tytule. Należy w tym zakresie powołać wyrok TS z 25 stycznia 2001 r. w sprawie C-172/99, Oy Liikenne Ab v. Pekka Liskojärvi i Pentti Juntunen (ECR 2001/1/ I-00745), w którym przyjęto, że dyrektywa 77/187/EWG może mieć zastosowanie w przypadku przejęcia obsługi lokalnych przewozów autobusowych na podstawie przetargu, ale nie stosuje się jej, jeżeli nowy przewoźnik nie przejął znaczących składników majątkowych od poprzednika. Podobnie w wyroku TS z 20 listopada 2003 r. w sprawie C-340/01, Carlito Abler i inni v. Sodexho MM Catering Gesellschaft mbH (ECR 2003/11 B/1-14023), w którym Trybunał stwierdził, że art. 1 dyrektywy 77/187/EWG ma zastosowanie, gdy szpital zleca przygotowanie posiłków nowemu wykonawcy, jeżeli używa on istotnych składników majątkowych używanych przez poprzednika. Ta linia orzecznictwa została podtrzymana w wyroku z 15 grudnia 2005 r. w połączonych sprawach C-232/04 i C-233/04, Nurten Guney-Görres, Gul Demir v. Securicor Aviation (Germany) Ltd i Kötter Aviation Security GmbH & Co. KG (ECR 2005/12B/I-11237). Inaczej sprawa się przedstawia, gdy przedsiębiorstwo wykorzystuje w zasadniczym zakresie fachową załogę (czynnik ludzki), a majątek przedsiębiorstwa ma marginalne znaczenie dla prowadzonych przez to przedsiębiorstwo usług lub zadań (tak jest również w przypadku urzędów jako placówek zatrudnienia). Ważne w takim przypadku dla zastosowania dyrektywy 2001/23/WE staje się ustalenie co do zachowania tożsamości przedsiębiorstwa

oraz co do tego, czy doszło do przejęcia przez pracodawcę przejmującego zadania również większości wykonujących dotychczas te zadania pracowników, co należy rozumieć w ten sposób, że należy ustalić, czy konieczne było przejęcie wraz z przejmowanymi zadaniami także pracowników, którzy dotychczas te zadania wykonywali, ponieważ u przejmującego zadania pracodawcy nie było dotąd fachowej załogi, która mogłaby podjąć się wykonywania tych zadań. Jeżeli przejmowane są wyłącznie zadania i kompetencje, które mogą wykonać pracownicy dotychczas zatrudnieni u pracodawcy przejmującego zadania, a jednocześnie nie dochodzi do przejęcia substratu materialnego (choćby części majątku) i nie jest konieczne zatrudnienie nowych pracowników (w tym nie jest konieczne przejęcie pracowników, którzy dotychczas wykonywali przejęte zadania u dotychczasowego pracodawcy, bo nowy pracodawca dysponuje odpowiednimi kadrami), to nie dochodzi do transferu w rozumieniu dyrektywy.

W podobnym kierunku, jak wyżej zaprezentowane, zmierza najnowsze orzecznictwo Sądu Najwyższego. W wyroku z 18 września 2008 r., II PK 18/08 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 40) oraz w wyroku z 4 lutego 2010 r., III PK 49/09 (LEX nr 578145; w obu tych sprawach doszło do zmiany wykonawcy usługi sprzątania bez przejęcia majątku wykorzystywanego przez poprzednika) Sąd Najwyższy przyjął, że art. 23¹ k.p. ma zastosowanie w razie zmiany przez przedsiębiorcę wykonawcy usługi, jeżeli nowy wykonawca przejmuje także istotne składniki mienia związane z wykonywaniem usługi przez jego poprzednika, a nie wyłącznie same zadania (por. także wyroki Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2010 r., III PK 51/09, LEX 602053; z 29 marca 2012 r., I PK 150/11, LEX nr 1167736; z 11 kwietnia 2012 r., I PK 155/11, LEX nr 1168894; z 17 maja 2012 r., I PK 179/11, LEX 1219491; z 17 maja 2012 r., I PK 180/11, LEX nr 1219492). Jeśli natomiast chodzi o przejęcie zadań opartych na szczególnych kwalifikacjach załogi, art. 23¹ k.p. ma zastosowanie w razie przejęcia przez jedną jednostkę organizacyjną administracji publicznej zadań wykonywanych dotychczas przez inną jednostkę organizacyjną administracji publicznej, jeżeli nowy pracodawca przejmuje nie tylko zadania, ale także część (większość) załogi poprzednika zaangażowanej w wykonywanie tych zadań (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z 14 maja 2012 r., II PK 228/11, LEX nr 1216849 i z 23 maja 2012 r., I PK 200/11, LEX nr 1221013).

W świetle powyższego nie budzi wątpliwości pogląd Sądu drugiej instancji, że do transferu zakładu pracy nie jest wystarczające przejęcie samych pracowników (bez substratu majątkowego), jeśli majątek przedsiębiorstwa ma istotne znaczenie dla prowadzonych przez to przedsiębiorstwo usług lub zadań oraz że działalność skarżącej Spółki (produkcja systemów do sterowania systemami przemysłowymi) wskazuje, że decydujące nie było „przejęcie” samych pracowników zajmujących się tą produkcją, lecz konieczne było przejęcie także substratu majątkowego w postaci maszyn, urządzeń, pomieszczeń, założeń technologiczno-organizacyjnych.

Z uwagi na przedstawione wyżej poglądy dotyczące wykładni art. 23¹ § 1 k.p. oczywiste jest także, że stronami transferu mogą być jedynie dwa podmioty – pracodawca przejmowany i pracodawca przejmujący, między którymi dochodzi do przejęcia zadań, składników majątkowych i pracowników. Tymczasem z przedstawianych przez skarżącą twierdzeń, skonfrontowanych z umowami, wynikałoby, że transfer zakładu pracy miałby polegać na tym, że do K. [...] Sp. z o.o. mieliby zostać przekazani pracownicy W. Sp. z o.o. oraz składniki majątkowe będące we władaniu X. Sp. z o.o. na mocy umowy najmu z dnia 21 maja 2007 r. Tak więc i z tej perspektywy, tj. gdyby przyjąć, zgodnie z twierdzeniami skarżącej, że „przystąpiła” porozumienia z dnia 31 grudnia 2012 r., porozumienie to nie spełniało przesłanek przejścia zakładu pracy na nowego pracodawcę, a zatem pracownicy W. Sp. z o.o. nie stali się z mocy art. 23¹ § 1 k.p. pracownikami K. [...] Sp. z o.o.

Skoro umowa z dnia 31 grudnia 2012 r. nie mogła być podstawą do przejścia pracowników W. Sp. z o.o. do K. [...] Sp. z o.o., to kwestie związane z nieważnością tej umowy na podstawie art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. (będące również przedmiotem podstaw kasacyjnych) są bez znaczenia w niniejszej sprawie.

Sąd drugiej instancji nie naruszył zatem art. 23¹ § 1 k.p., bowiem zainteresowani nie byli objęci transferem (nie przeszli z W. Sp. z o.o. do K. [...] Sp. z o.o.).

W konsekwencji, nie jest uzasadniony zarzut naruszenia art. 3 k.p. w związku z art. 22 § 1 k.p. i art. 8 ust. 1 ustawy systemowej oraz zarzut naruszenia art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej, bowiem skarżąca Spółka pozostała nadal

pracodawcą pracowników (w tym zainteresowanych), a zatem także płatnikiem składek.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenie art. 2 Konstytucji RP, to jest on oparty na założeniu, że skarżąca Spółka w dobrej wierze „zawarła transakcje analizowane w przedmiotowym postępowaniu korzystając z dostępnych instrumentów prawa, w szczególności outsourcingu pracowników i przejścia zakładu pracy”. Jednakże transferu tego nie potwierdza ani podstawa faktyczna zaskarżonego wyroku, ani nawet ocena prawna okoliczności przedstawianych przez skarżącą (twierdzenie o umowie wiążącej ją z K. [...] Sp. z o.o. w sprawie przejścia zakładu pracę na nowego pracodawcę). W rezultacie zarzut ten nie ma usprawiedliwionej podstawy.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, organ rentowy nie wykroczył poza swoje ustawowe kompetencje wynikające z art. 83 ust. 1 ustawy systemowej. Istotnie, art. 83 ust. 1 pkt 1a, zgodnie z którym Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalenia płatnika składek dodany został przez art. 1 pkt 16 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1027) z dniem 13 czerwca 2017 r. Jednakże jeszcze przed tą nowelizacją Sąd Najwyższy jednolicie przyjmował, że organ rentowy może kontrolować tytuł ubezpieczenia społecznego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2014 r., I UK 235/13, LEX nr 1444493; z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, LEX nr 1495840; z dnia 13 stycznia 2016 r., III UK 53/15, LEX nr 1984624; z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404; z dnia 10 maja 2017 r., I UK 184/16, LEX nr 2305920; z dnia 21 marca 2019 r., II UK 554/17, LEX nr 2638582 oraz postanowienia: z dnia 29 sierpnia 2018 r., II UK 438/17, LEX nr 2538834; z dnia 29 maja 2019 r., II UK 214/18, LEX nr 2690937). W kwestii tej wypowiadał się również Trybunał Konstytucyjny, aprobuując prawo organu rentowego do kontroli samego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym (por. wyrok z dnia 29 listopada 2017 r., P 9/15, OTK-A 2017 nr 7, poz. 8). Oczywiście jest, że „tytuł ubezpieczenia” to określony stosunek prawny łączący strony, tj. płatnika składek, ubezpieczonego i organ rentowy, a zatem kontrola organu rentowego (potem ewentualnie sądu) dotyczy także właściwych stron istniejącego stosunku ubezpieczenia społecznego.

Skoro, zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy systemowej, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących przebiegu ubezpieczeń, to dotyczy to tytułów ubezpieczeń zarówno i od strony przedmiotowej, jak i podmiotowej.

W związku z tym należy przyjąć, że wprowadzona nowelizacja nie ma charakteru merytorycznego w tym znaczeniu, żeby zmieniała nie tylko treść przepisu (jego tekst, brzmienie), ale także tworzyła nową normę prawną (dotychczas nieistniejącą). Norma ta była już bowiem zawarta w treści tego przepisu (art. 83 ust. 1) obowiązującej przed omawianą zmianą. W tym zakresie nowelizacja tekstu przepisu stanowi więc jedynie jego doprecyzowanie, eliminujące możliwe wątpliwości (rozbieżności w wykładni).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł jak w sentencji.